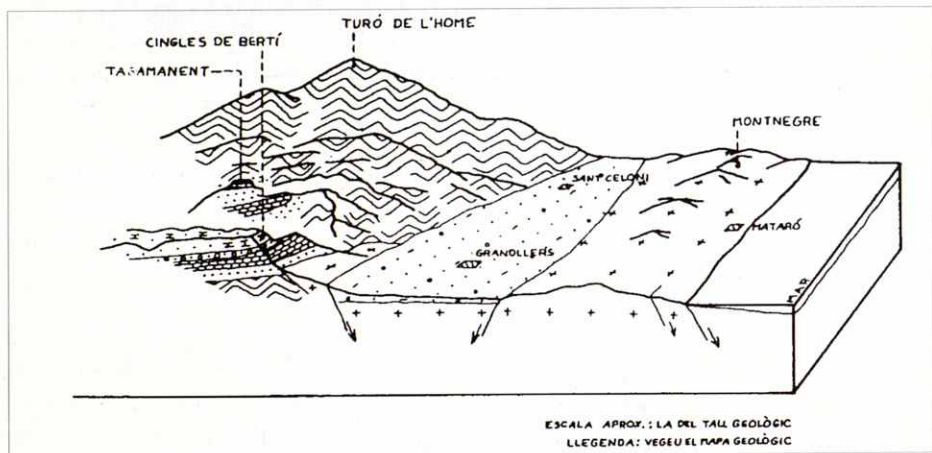


d'un embarcador. Només en casos molt excepcionals, com és el descobriment d'un embarcador ibèric a l'estuari del Llobregat, el qual es pot relacionar amb el poblat de Montjuïc. En aquest embarcador es van trobar moltes sitges excavades a la roca sorrenca (dues d'un volum aproximat de 100 m.), curullades amb materials ceràmics de figures roges, vernís negre, àmfores fusiformes sense coll i punta buida i restes d'una carreta. Tot indica que el moment d'abandonament va ser durant el segle IV aC (1). Avui en dia aquest emplaçament queda terra endins per la regressió marina actual. És significatiu que en aquesta àrea encara quedin topònims com barri del Port, Santa Maria del Port i Castell del Port. A partir dels establiments costaners, el transport de les mercaderies a l'interior s'efectuaria a través de passos transhumants, amb carretes tirades per bous i mules per tal de buscar la màxima facilitat, i evitar muntanyes, ja que és més rendible donar la volta que pujar-les. (la línia recta entre poblacions sempre és teòrica, ja que els accidents geogràfics la distorsionen (2), resseguint els passos naturals que formen els rius i les rieres, vorejant-los pels punts de menys fondària i seguint terrenys poc abruptes (Gràfic 2). Segons C. Renfrew, la



Gràfic 2. Font: Arrizabalaga, Pardo, Sadurní, 1984

quantitat d'energia necessària per moure béns entre dos punts depèn dels accidents geogràfics i del tipus de transport; es l'anomenada "distància efectiva", quant a això la freqüència de troballes (importacions) declina amb la distància, el decreixement del moviment serà semblant al fenomen del raig lluminós, és a dir, el transport de béns implica una despesa d'energia; per tant, com més distància hi hagi més energia es necessitarà. En la reconstrucció de rutes comercials a partir de la quantitat d'importacions presents en els jaciments s'ha comprovat que superant la distància de